

Indywidualne dostosowanie wymagań z przedmiotu historia dla uczniów z diagnozą dysleksja rozwojowa

Symptomy zaburzeń i formy, metody, sposoby dostosowania wymagań u uczniów z dysleksją w zakresie przedmiotów nauczania:

Objawy zaburzeń:

- trudności z zapamiętywaniem nazw historycznych,
- trudności z czytaniem i rysowaniem map historycznych
- trudności z orientacją w przestrzeni (wskazywanie kierunków na mapie i w przestrzeni)
- problemy z organizacją przestrzenną schematów i rysunków

Formy, metody, sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- uwzględniać trudności z zapamiętywaniem nazw
- w czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie, wydobyć z pamięci nazw, terminów, dyskretnie naprowadzać
- częściej powtarzać i utrwalać materiał
- podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie
- wprowadzać w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch), używać wielu pomocy dydaktycznych, urozmaicać proces nauczania
- zróżnicować formy sprawdzania wiadomości i umiejętności tak, by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia
- przeprowadzać sprawdziany ustne z ławki, niekiedy nawet odpytywać indywidualnie
- często oceniać prace domowe.

Kryteria oceniania na poszczególne stopnie:

CELUJĄCY:

- wiedza na poziomie znacznie przekraczającym wymagania programowe,
- pełne rozumienie wiadomości programowych i na ich podstawie operowanie treściami programowymi,
- samodzielne i sprawne posługiwanie się wiedzą historyczną w teorii i praktyce,
- odpowiedzi ustne i pisemne świadczące o opanowaniu wiedzy we właściwym zakresie problemowym,
- posługiwanie się poprawnym językiem historycznym,

- swobodne operowanie faktami, dostrzeganie między nimi związków, ukazywanie związków między zjawiskami z różnych dziedzin życia,
- aktywność na lekcjach,
- systematyczność i pilność w nauce.

BARDZO DOBRY

- materiał został opanowany we właściwym zakresie problemowym,
- samodzielne i sprawne posługiwanie się wiedzą historyczną w teorii i praktyce (odpowiedzi nie wychodzą poza obowiązujący program nauczania),
- duża szczegółowość w przedstawianiu faktów historycznych,
- podejmowanie samodzielnej oceny zjawisk i faktów historycznych,
- duża aktywność na zajęciach,
- w pracach pisemnych i w wypowiedziach ustnych właściwe używanie terminologii historycznej,
- systematyczność i pilność w nauce

DOBRY

- materiał nie został w pełni opanowany i zrozumiany,
- materiał opanowany w zakresie podstaw programowych,
- w odpowiedziach ustnych lub pisemnych występują drobne błędy rzeczowe i merytoryczne,
- ograniczona umiejętność analizy problemu,
- poprawne stosowanie słownictwa i terminologii historycznej,
- poprawne rozumienie i stosowanie pojęć historycznych,
- poprawne przedstawianie związków przyczynowo-skutkowych,
- uczestnictwo w zajęciach lekcyjnych.

DOSTATECZNY

- materiał został opanowany i zrozumiany w niewielkim stopniu,
- odpowiedzi ustne i pisemne tylko częściowo odpowiadają podstawowym zagadnieniom,
- zdarza się błędne używanie terminologii historycznej,
- sporadyczne używanie właściwych pojęć,
- brak własnej oceny wydarzeń,
- niesamodzielność i odtwórczość w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych,
- bierna postawa na zajęciach,

- w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych ubogie słownictwo, błędne stosowanie terminologii geograficznej.

DOPUSZCZAJĄCY

- materiał został opanowany tylko w zakresie podstawowych wiadomości,
- ograniczone, częściowe przedstawianie pojęć historycznych,
- poprawne rozumienie treści programowych przy znacznej pomocy nauczyciela,
- niewielkie umiejętności posługiwania się wiedzą w teorii i w praktyce,
- zaburzona umiejętność wskazywania związków przyczynowo-skutkowych,
- liczne błędy w rozumieniu i używaniu pojęć historycznych,
- umiejętność właściwego doboru materiału, ograniczenie się do jednej płaszczyzny, częściowe odwrócenie procesu historycznego,
- ubogie słownictwo, pełne uproszczeń i nieścisłości,
- sporadyczna aktywność na lekcjach,
- sporadyczne przygotowywanie się do zajęć,
- odpowiedzi pisemne i ustne w dużej części nie na temat,

NIEDOSTATECZNY

- materiał nie został opanowany nawet w zakresie wiadomości podstawowych mimo znacznej pomocy nauczyciela,
- nieznajomość podstawowych faktów z zakresu historii,
- brak umiejętności i stosowania wiedzy w teorii i praktyce,
- błędne rozumienie pojęć, złe ich stosowanie,
- prace pisemne i odpowiedzi ustne nie na temat,
- nie wypełnianie poleceń nauczyciela,
- brak odrobionych prac domowych,
- lekceważący stosunek do przedmiotu i nauczyciela,
- brak aktywności na lekcjach.

Indywidualne dostosowanie wymagań z przedmiotu historia dla uczniów z
diagnozą: obniżony intelekt, trudności w nauce

SYMPTOMY TRUDNOŚCI

- trudność w selekcji i wybraniu najważniejszych treści (tendencja do pamięciowego uczenia się wszystkiego po kolei)
- problem z zapamiętywaniem dat, nazwisk, nazw, miejscowości
- nieumiejętność przekrojowego wiązania faktów i informacji

SPOSOBY DOSTOSOWANIA WYMAGAŃ

- w związku z dużym problemem w selekcji i wyborze najważniejszych informacji z danego tematu można wypisać kilka podstawowych pytań, na które uczeń powinien znaleźć odpowiedź czytając dany materiał (przy odpytywaniu prosić o udzielenie na nie odpowiedzi). Podobnie postępować przy powtórkach
- pozostawianie większej ilości czasu na przygotowanie się z danego materiału (dzielenie go na małe części, wyznaczanie czasu na jego zapamiętanie i odpytywanie).

Kryteria oceniania na poszczególne stopnie:

CELUJĄCY:

- wiedza na poziomie znacznie przekraczającym wymagania programowe,
- pełne rozumienie wiadomości programowych i na ich podstawie operowanie treściami programowymi,
- samodzielne i sprawne posługiwanie się wiedzą historyczną w teorii i praktyce,
- odpowiedzi ustne i pisemne świadczące o opanowaniu wiedzy we właściwym zakresie problemowym,
- posługiwanie się poprawnym językiem historycznym,

- swobodne operowanie faktami, dostrzeganie między nimi związków, ukazywanie związków między zjawiskami z różnych dziedzin życia,
- aktywność na lekcjach,
- systematyczność i pilność w nauce.

BARDZO DOBRY

- materiał został opanowany we właściwym zakresie problemowym,
- samodzielne i sprawne posługiwanie się wiedzą historyczną w teorii i praktyce (odpowiedzi nie wychodzą poza obowiązujący program nauczania),
- duża szczegółowość w przedstawianiu faktów historycznych,
- podejmowanie samodzielnej oceny zjawisk i faktów historycznych,
- duża aktywność na zajęciach,
- w pracach pisemnych i w wypowiedziach ustnych właściwe używanie terminologii historycznej,
- systematyczność i pilność w nauce

DOBRY

- materiał nie został w pełni opanowany i zrozumiany,
- materiał opanowany w zakresie podstaw programowych,
- w odpowiedziach ustnych lub pisemnych występują drobne błędy rzeczowe i merytoryczne,
- ograniczona umiejętność analizy problemu,
- poprawne stosowanie słownictwa i terminologii historycznej,
- poprawne rozumienie i stosowanie pojęć historycznych,
- poprawne przedstawianie związków przyczynowo-skutkowych,
- uczestnictwo w zajęciach lekcyjnych.

DOSTATECZNY

- materiał został opanowany i zrozumiany w niewielkim stopniu,
- odpowiedzi ustne i pisemne tylko częściowo odpowiadają podstawowym zagadnieniom,
- zdarza się błędne używanie terminologii historycznej,
- sporadyczne używanie właściwych pojęć,
- brak własnej oceny wydarzeń,
- niesamodzielność i odtwórczość w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych,
- bierna postawa na zajęciach,

- w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych ubogie słownictwo, błędne stosowanie terminologii geograficznej.

DOPUSZCZAJĄCY

- materiał został opanowany tylko w zakresie podstawowych wiadomości,
- ograniczone, częściowe przedstawianie pojęć historycznych,
- poprawne rozumienie treści programowych przy znacznej pomocy nauczyciela,
- niewielkie umiejętności posługiwania się wiedzą w teorii i w praktyce,
- zaburzona umiejętność wskazywania związków przyczynowo-skutkowych,
- liczne błędy w rozumieniu i używaniu pojęć historycznych,
- umiejętność właściwego doboru materiału, ograniczenie się do jednej płaszczyzny, częściowe odwrócenie procesu historycznego,
- ubogie słownictwo, pełne uproszczeń i nieścisłości,
- sporadyczna aktywność na lekcjach,
- sporadyczne przygotowywanie się do zajęć,
- odpowiedzi pisemne i ustne w dużej części nie na temat,

NIEDOSTATECZNY

- materiał nie został opanowany nawet w zakresie wiadomości podstawowych mimo znacznej pomocy nauczyciela,
- nieznajomość podstawowych faktów z zakresu historii,
- brak umiejętności i stosowania wiedzy w teorii i praktyce,
- błędne rozumienie pojęć, złe ich stosowanie,
- prace pisemne i odpowiedzi ustne nie na temat,
- nie wypełnianie poleceń nauczyciela,
- brak odrobionych prac domowych,
- lekceważący stosunek do przedmiotu i nauczyciela,
- brak aktywności na lekcjach.

Indywidualne dostosowanie wymagań z przedmiotu historia dla uczniów z diagnozą: słabowidzący

Symptomy trudności

- mylenie liter o podobnych kształtach
- mylenie wyrazów o podobnej strukturze
- przestawianie liter
- nieprawidłowa technika czytania
- brak rozumienia tekstu w całości
- wolniejsze tempo czytania związane z problemami w spostrzeganiu całego wyrazu, zdania.
- problemy z rozumieniem tekstu (konieczność koncentracji na postrzeganiu kształtu poszczególnych liter)
- możliwe trudności w pisaniu z uwagi na obniżoną sprawność spostrzegania i zakłóconą koordynację wzrokowo – ruchową.
- możliwe popełnianie wielu błędów: przestawianie, mylenie, opuszczanie liter, błędy ortograficzne, złe rozplanowanie stron w zeszytach.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych

- właściwe umiejscowienie dziecka w klasie (zapobiegające odblaskowi pojawiającemu się w pobliżu okna, zapewniające właściwe oświetlenie i widoczność)
- udostępnianie tekstów (np. testów sprawdzających wiedzę) w wersji powiększonej
- podawanie modeli i przedmiotów do obejrzenia z bliska
- zwracanie uwagi na szybką męczliwość dziecka związaną ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową (wydłużanie czasu na wykonanie określonych zadań)
- umożliwienie dziecku korzystania z kaset z nagraniami lektur szkolnych
- w geometrii należy wprowadzać uproszczone konstrukcje z ograniczoną do koniecznych liczbą linii pomocniczych i konstrukcje geometryczne wykonywać na kartkach większego formatu niż zwykła kartka papieru

- częste zadawanie pytania- „co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych.

Kryteria oceniania na poszczególne stopnie:

CELUJĄCY:

- wiedza na poziomie znacznie przekraczającym wymagania programowe,
- pełne rozumienie wiadomości programowych i na ich podstawie operowanie treściami programowymi,
- samodzielne i sprawne posługiwanie się wiedzą geograficzną w teorii i praktyce,
- odpowiedzi ustne i pisemne świadczące o opanowaniu wiedzy we właściwym zakresie problemowym,
- posługiwanie się poprawnym językiem geograficznym,
- swobodne operowanie faktami, dostrzeganie między nimi związków, ukazywanie związków między zjawiskami z różnych dziedzin życia,
- aktywność na lekcjach,
 - systematyczność i pilność w nauce.
 -

BARDZO DOBRY

- materiał został opanowany we właściwym zakresie problemowym,
- samodzielne i sprawne posługiwanie się wiedzą geograficzną w teorii i praktyce (odpowiedzi nie wychodzą poza obowiązujący program nauczania),
- duża szczegółowość w przedstawianiu faktów geograficznych,
- podejmowanie samodzielnej oceny zjawisk i faktów geograficznych,
- duża aktywność na zajęciach,
- w pracach pisemnych i w wypowiedziach ustnych właściwe używanie terminologii geograficznej,
- systematyczność i pilność w nauce

DOBRY

- materiał nie został w pełni opanowany i zrozumiany,
- materiał opanowany w zakresie podstaw programowych,

- w odpowiedziach ustnych lub pisemnych występują drobne błędy rzeczowe i merytoryczne,
- ograniczona umiejętność analizy problemu,
- poprawne stosowanie słownictwa i terminologii geograficznej,
- poprawne rozumienie i stosowanie pojęć geograficznych,
- poprawne przedstawianie związków przyczynowo-skutkowych,
- uczestnictwo w zajęciach lekcyjnych.

DOSTATECZNY

- materiał został opanowany i zrozumiany w niewielkim stopniu,
- odpowiedzi ustne i pisemne tylko częściowo odpowiadają podstawowym zagadnieniom,
- zdarza się błędne używanie terminologii geograficznej,
- sporadyczne używanie właściwych pojęć,
- brak własnej oceny wydarzeń,
- niesamodzielność i odtwórczość w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych,
- bierna postawa na zajęciach,
 - w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych ubogie słownictwo, błędne stosowanie terminologii geograficznej.

DOPUSZCZAJĄCY

- materiał został opanowany tylko w zakresie podstawowych wiadomości,
- ograniczone, częściowe przedstawianie pojęć geograficznych,
- poprawne rozumienie treści programowych przy znacznej pomocy nauczyciela,
- niewielkie umiejętności posługiwania się wiedzą w teorii i w praktyce,
- zaburzona umiejętność wskazywania związków przyczynowo-skutkowych,
- liczne błędy w rozumieniu i używaniu pojęć geograficznych,
- umiejętność właściwego doboru materiału, ograniczenie się do jednej płaszczyzny, częściowe odwrócenie procesu geograficznego,
- ubogie słownictwo, pełne uproszczeń i nieściśłości,
- sporadyczna aktywność na lekcjach,
- sporadyczne przygotowywanie się do zajęć,
- odpowiedzi pisemne i ustne w dużej części nie na temat,

NIEDOSTATECZNY

- materiał nie został opanowany nawet w zakresie wiadomości podstawowych mimo znacznej pomocy nauczyciela,
- nieznajomość podstawowych faktów z zakresu geografii,
- brak umiejętności i stosowania wiedzy w teorii i praktyce,
- błędne rozumienie pojęć, złe ich stosowanie,
- prace pisemne i odpowiedzi ustne nie na temat,
- nie wypełnianie poleceń nauczyciela,
- brak odrobionych prac domowych,
- lekceważący stosunek do przedmiotu i nauczyciela,
- brak aktywności na lekcjach.

Indywidualne dostosowanie wymagań z przedmiotu historia dla uczniów z diagnozą: słabosłyszący

Uczeń słabosłyszący, to dziecko, które ma pozostałości słuchu wystarczające do skutecznego odbierania informacji językowych za pomocą słuchu, najczęściej przy użyciu aparatu słuchowego. Nie ma związku przyczynowego między osłabieniem słuchu a inteligencją dziecka.

Symptomy trudności

- dziecko sprawia wrażenie nie uważającego lub śniącego na jawie, może nie słyszeć instrukcji nauczyciela
- jest niechętnie angażowaniu się w działania klasowe, obawia się porażki, ponieważ ma kłopoty z rozumieniem
- może reagować niewłaściwie w sytuacjach zabawowych (nie rozumie zasad gry lub intencji innych osób)
- reaguje nietypowo na ustne instrukcje
- może mieć zaburzenia mowy, mały zasób słów i pojęć
- słabo czyta
- często myli głoski dźwięczne i bezdźwięczne, nie różnicuje głosek z trzech szeregów s-z-c-dz, sz-ż-cz-dź, ś-ź-ć-dź (np. zamiast „z” dziecko może napisać każdą inną literę s,ż,sz)
- zamienia i gubi litery, pomija części wyrazów, myli końcówki – co powoduje zmianę treści znaczenia wyrazów, czasem pisze bezsensowne zlepki liter – w przypadku niezrozumienia ich znaczenia
- duże trudności sprawia dziecku poprawna pisownia, opanowanie gramatyki, składni i ćwiczenia stylistyczne
- nie jest on w stanie samodzielnie czytać i zrozumieć treści obszernych lektur szkolnych.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych

- zapewnić dobre oświetlenie klasy oraz miejsce dla dziecka w pierwszej ławce w rzędzie od okna. Uczeń będąc blisko nauczyciela (od 0,5 do 1.5 m), którego twarz

jest dobrze oświetlona, może słuchać jego wypowiedzi i jednocześnie odczytywać mowę z ust. Należy też, umożliwić dziecku odwracanie się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji co ułatwi lepsze zrozumienie ich wypowiedzi

- nauczyciel mówiąc do całej klasy, powinien stać w pobliżu dziecka zwrócony twarzą w jego stronę - nie powinien chodzić po klasie, czy być odwrócony twarzą do tablicy, to utrudnia dziecku odczytywanie mowy z jego ust
- należy mówić do dziecka wyraźnie używając normalnego głosu i intonacji, unikać gwałtownych ruchów głową czy nadmiernej gestykulacji
- trzeba zadbać o spokój i ciszę w klasie, eliminować zbędny hałas m.in. zamykać okna przy ruchliwej ulicy, unikać szeleszczenia kartkami papieru, szurania krzesłami, to utrudnia dziecku rozumienie poleceń nauczyciela i wypowiedzi innych uczniów, powoduje też większe zmęczenie. Takie zakłócenia stanowią również problem dla uczniów z aparatami słuchowymi, ponieważ są wzmacniane przez aparat
- nauczyciel winien upewnić się czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez dziecko niedosłyszające. W przypadku trudności zapewnić mu dodatkowe wyjaśnienia, sformułować inaczej polecenie, używając prostego, znanego dziecku słownictwa. Można też wskazać jak to polecenie wykonuje jego kolega siedzący w ławce
- dziecko z wadą słuchu ma trudności z równoczesnym wykonywaniem kilku czynności w tym samym czasie, nie jest w stanie słuchać nauczyciela - co wymaga obserwacji jego twarzy - jednocześnie otworzyć książkę na odpowiedniej stronie i odnaleźć wskazane ćwiczenie. Często więc nie nadąża za tempem pracy pozostałych uczniów w klasie
- dziecko niedosłyszające powinno siedzieć w ławce ze zdolnym uczniem, zrównoważonym emocjonalnie, który chętnie dodatkowo będzie pomagał mu np. szybciej otworzy książkę, wskaże ćwiczenie, pozwoli przepisać notatkę z zeszytu itp.
- w czasie lekcji wskazane jest używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy m.in. zapisanie nowego tematu, nowych i ważniejszych słów, dat na lekcji historii itp.
- można przygotować uczniowi z niedosłuchem plan pracy na piśmie opisujący zagadnienia poruszane w wykładzie lub poprosić innych uczniów w klasie, aby robili notatki z kopia i udostępniali je koledze
- konieczne jest aktywizowanie dziecka do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie jego odpowiedzi przez dopowiadanie pojedynczych słów, umowne gesty, mimiką twarzy

- nauczyciel podczas lekcji powinien często zwracać się do dziecka niesłyszącego, zadawać pytania – ale nie dlatego, aby oceniać jego wypowiedzi, ale by zmobilizować go do lepszej koncentracji uwagi i ułatwić mu lepsze zrozumienie tematu
- z uwagi na wolne tempo czytania, dziecko potrzebuje więcej czasu na przeczytanie całej książki, dlatego z pomocą rodziców czyta całą lekturę lub tylko wskazany rozdział. Dla ułatwienia zrozumienia treści nauczyciel może podać pytania pomocnicze, na które dziecko powinno przygotować odpowiedzi – czytając wcześniej lekturę
- dziecko czytając lekturę, krótkie opowiadanie – może założyć swój słowniczek niezrozumiałych zwrotów
- pisanie ze słuchu jest najtrudniejszą formą pisania, a szczególnie dla dziecka z zaburzonym słuchem i nieprawidłową wymową, dlatego też należy stosować ćwiczenia w pisaniu ze słuchu tylko wyrazów lub zdań, wcześniej z dzieckiem utrwalonych, w oparciu o znane mu słownictwo. Jeżeli pisanie ze słuchu sprawia dziecku niedosłyszącemu duże trudności można je zastąpić inną formą ćwiczeń w pisaniu.

Mogą to być ćwiczenia polegające na :

- układaniu zdania z podanej rozsypanki wyrazowej do treści obrazka
- przepisywaniu zdań z uzupełnieniem „luk” odpowiednimi wyrazami
- porządkowaniu loteryjki gramatyczno - ortograficznej z utrwaleniem znanych zasad pisowni i zwrotów gramatycznych – dobieraniem odpowiednich wyrazów, uwzględniając ich rodzaj, osobę, liczbę
- przy ocenie prac pisemnych dziecka nie należy uwzględniać błędów wynikających z niedosłuchu, one nie powinny obniżyć ogólnej oceny pracy. Błędy mogą stanowić dla nauczyciela podstawę, do podjęcia z dzieckiem dalszej pracy samokształceniowej i korekcyjnej oraz ukierunkowania rodziców do dalszej pracy w domu. Błędy w pisowni należy oceniać opisowo, udzielając dziecku wskazówek do sposobu ich poprawienia
- uczeń niedosłyszący jest w stanie opanować konieczne i podstawowe wiadomości zawarte w programie nauczania ale wymaga to od niego znacznie więcej czasu i wkładu pracy, w porównaniu z uczniem słyszącym. Przy ocenie osiągnięć ucznia z wadą słuchu należy szczególnie doceniać własną aktywność i wkład pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

Kryteria oceniania na poszczególne stopnie:

CELUJĄCY:

- wiedza na poziomie znacznie przekraczającym wymagania programowe,
- pełne rozumienie wiadomości programowych i na ich podstawie operowanie treściami programowymi,
- samodzielne i sprawne posługiwanie się wiedzą historyczną w teorii i praktyce,
- odpowiedzi ustne i pisemne świadczące o opanowaniu wiedzy we właściwym zakresie problemowym,
- posługiwanie się poprawnym językiem historycznym,
- swobodne operowanie faktami, dostrzeganie między nimi związków, ukazywanie związków między zjawiskami z różnych dziedzin życia,
- aktywność na lekcjach,
- systematyczność i pilność w nauce.

BARDZO DOBRY

- materiał został opanowany we właściwym zakresie problemowym,
- samodzielne i sprawne posługiwanie się wiedzą historyczną w teorii i praktyce (odpowiedzi nie wychodzą poza obowiązujący program nauczania),
- duża szczegółowość w przedstawianiu faktów historycznych,
- podejmowanie samodzielnej oceny zjawisk i faktów historycznych,
- duża aktywność na zajęciach,
- w pracach pisemnych i w wypowiedziach ustnych właściwe używanie terminologii historycznej,
- systematyczność i pilność w nauce

DOBRY

- materiał nie został w pełni opanowany i zrozumiany,
- materiał opanowany w zakresie podstaw programowych,
- w odpowiedziach ustnych lub pisemnych występują drobne błędy rzeczowe i merytoryczne,
- ograniczona umiejętność analizy problemu,
- poprawne stosowanie słownictwa i terminologii historycznej,
- poprawne rozumienie i stosowanie pojęć historycznych,

- poprawne przedstawianie związków przyczynowo-skutkowych,
- uczestnictwo w zajęciach lekcyjnych.

DOSTATECZNY

- materiał został opanowany i zrozumiany w niewielkim stopniu,
- odpowiedzi ustne i pisemne tylko częściowo odpowiadają podstawowym zagadnieniom,
- zdarza się błędne używanie terminologii historycznej,
- sporadyczne używanie właściwych pojęć,
- brak własnej oceny wydarzeń,
- niesamodzielność i odtwórczość w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych,
- bierna postawa na zajęciach,
- w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych ubogie słownictwo, błędne stosowanie terminologii geograficznej.

DOPUSZCZAJĄCY

- materiał został opanowany tylko w zakresie podstawowych wiadomości,
- ograniczone, częściowe przedstawianie pojęć historycznych,
- poprawne rozumienie treści programowych przy znacznej pomocy nauczyciela,
- niewielkie umiejętności posługiwania się wiedzą w teorii i w praktyce,
- zaburzona umiejętność wskazywania związków przyczynowo-skutkowych,
- liczne błędy w rozumieniu i używaniu pojęć historycznych,
- umiejętność właściwego doboru materiału, ograniczenie się do jednej płaszczyzny, częściowe odwrócenie procesu historycznego,
- ubogie słownictwo, pełne uproszczeń i nieścisłości,
- sporadyczna aktywność na lekcjach,
- sporadyczne przygotowywanie się do zajęć,
- odpowiedzi pisemne i ustne w dużej części nie na temat,

NIEDOSTATECZNY

- materiał nie został opanowany nawet w zakresie wiadomości podstawowych mimo znacznej pomocy nauczyciela,
- nieznanostwo podstawowych faktów z zakresu historii,
- brak umiejętności i stosowania wiedzy w teorii i praktyce,
- błędne rozumienie pojęć, złe ich stosowanie,

- prace pisemne i odpowiedzi ustne nie na temat,
- nie wypełnianie poleceń nauczyciela,
- brak odrobionych prac domowych,
- lekceważący stosunek do przedmiotu i nauczyciela,
- brak aktywności na lekcjach.

Indywidualne dostosowanie wymagań z przedmiotu historia dla uczniów z diagnozą: upośledzenie w stopniu lekkim

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w stosunku do możliwości uczniów dotyczy:

1. Zasad prezentacji materiału:

- stosowanie ćwiczeń doskonalących szybkość i precyzyjność spostrzegania,
- zwracanie szczególnej uwagi na odróżnianie istotnych szczegółów,
- wydłużanie czasu na zrozumienie prezentowanych treści materiału,
- przekazywanie treści za pomocą konkretów uwzględniając krótkotrwały okres koncentracji,
- podawanie atrakcyjnego wizualnie materiału mniejszymi partiami,
- wykorzystanie w pracy z uczniem jego dobrego poziomu pamięci operacyjnej oraz uwzględnianie wolnego tempa uczenia się;

2. Form sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- wydłużanie czasu na opanowanie materiału,
- uwzględnianie problemów z funkcją pamięci logicznej i abstrahowania,
- angażowanie ucznia do wypowiedzi ustnej uporządkowanej,
- formułowanie krótkich i precyzyjnych poleceń w pracach klasowych, kartkówkach i testach;

3. Zasad oceniania:

- uwzględnianie przy ocenianiu możliwości wystąpienia błędów mających związek z wadą wymowy,
- ocenianie wkładu pracy w wykonanie ćwiczeń,
- stosowanie zasady oceniania rzeczywistych indywidualnych postępów w nauce, a nie stanu faktycznego,
- stosowanie różnego rodzaju wzmocnień, tj. pochwały i zachęty,
- ograniczanie w wypowiedzianiu się na określony temat do kilku prostych zdań,
- naprowadzanie podczas wypowiedzi ustnych poprzez pytania pomocnicze,

Kryteria oceniania na poszczególne stopnie:

CELUJĄCY:

- wiedza na poziomie znacznie przekraczającym wymagania programowe,
- pełne rozumienie wiadomości programowych i na ich podstawie operowanie treściami programowymi,
- samodzielne i sprawne posługiwanie się wiedzą historyczną w teorii i praktyce,
- odpowiedzi ustne i pisemne świadczące o opanowaniu wiedzy we właściwym zakresie problemowym,
- posługiwanie się poprawnym językiem historycznym,
- swobodne operowanie faktami, dostrzeganie między nimi związków, ukazywanie związków między zjawiskami z różnych dziedzin życia,
- aktywność na lekcjach,
- systematyczność i pilność w nauce.

BARDZO DOBRY

- materiał został opanowany we właściwym zakresie problemowym,
- samodzielne i sprawne posługiwanie się wiedzą historyczną w teorii i praktyce (odpowiedzi nie wychodzą poza obowiązujący program nauczania),
- duża szczegółowość w przedstawianiu faktów historycznych,
- podejmowanie samodzielnej oceny zjawisk i faktów historycznych,
- duża aktywność na zajęciach,
- w pracach pisemnych i w wypowiedziach ustnych właściwe używanie terminologii historycznej,
- systematyczność i pilność w nauce

DOBRY

- materiał nie został w pełni opanowany i zrozumiany,
- materiał opanowany w zakresie podstaw programowych,
- w odpowiedziach ustnych lub pisemnych występują drobne błędy rzeczowe i merytoryczne,
- ograniczona umiejętność analizy problemu,
- poprawne stosowanie słownictwa i terminologii historycznej,
- poprawne rozumienie i stosowanie pojęć historycznych,

- poprawne przedstawianie związków przyczynowo-skutkowych,
- uczestnictwo w zajęciach lekcyjnych.

DOSTATECZNY

- materiał został opanowany i zrozumiany w niewielkim stopniu,
- odpowiedzi ustne i pisemne tylko częściowo odpowiadają podstawowym zagadnieniom,
- zdarza się błędne używanie terminologii historycznej,
- sporadyczne używanie właściwych pojęć,
- brak własnej oceny wydarzeń,
- niesamodzielność i odtwórczość w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych,
- bierna postawa na zajęciach,
- w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych ubogie słownictwo, błędne stosowanie terminologii geograficznej.

DOPUSZCZAJĄCY

- materiał został opanowany tylko w zakresie podstawowych wiadomości,
- ograniczone, częściowe przedstawianie pojęć historycznych,
- poprawne rozumienie treści programowych przy znacznej pomocy nauczyciela,
- niewielkie umiejętności posługiwania się wiedzą w teorii i w praktyce,
- zaburzona umiejętność wskazywania związków przyczynowo-skutkowych,
- liczne błędy w rozumieniu i używaniu pojęć historycznych,
- umiejętność właściwego doboru materiału, ograniczenie się do jednej płaszczyzny, częściowe odwrócenie procesu historycznego,
- ubogie słownictwo, pełne uproszczeń i nieścisłości,
- sporadyczna aktywność na lekcjach,
- sporadyczne przygotowywanie się do zajęć,
- odpowiedzi pisemne i ustne w dużej części nie na temat,

NIEDOSTATECZNY

- materiał nie został opanowany nawet w zakresie wiadomości podstawowych mimo znacznej pomocy nauczyciela,
- nieznanostwo podstawowych faktów z zakresu historii,
- brak umiejętności i stosowania wiedzy w teorii i praktyce,
- błędne rozumienie pojęć, złe ich stosowanie,

- prace pisemne i odpowiedzi ustne nie na temat,
- nie wypełnianie poleceń nauczyciela,
- brak odrobionych prac domowych,
- lekceważący stosunek do przedmiotu i nauczyciela,
- brak aktywności na lekcjach.

Indywidualne dostosowanie wymagań z przedmiotu historia dla uczniów z
diagnozą:
ADHD – zespół nadpobudliwości psychoruchowej.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- poświęcić dziecku dużo uwagi
- wzmocnić wszystkie przejawy pożądanego zachowania
- stosować zrozumiałe dla dziecka reguły
- być konsekwentnym
- przekazywać treści w jasnej, prostej i krótkiej formie
- wszystkie konsekwencje pozytywne jak i negatywne wyciągać natychmiast
- pomóc dziecku zorganizować świat wokół siebie
- stosować zrozumiały dla dziecka system pochwał i kar
- dostosować wymagania do możliwości dziecka
- usuwać z otoczenia dziecka przedmioty, plakaty, obrazki, które mogą je rozpraszać
- na miarę możliwości działać według wcześniej ustalonego planu
- zadania powinny być krótkie, ale urozmaicone
- uczyć pracy w grupie
- polecenia wydawać krótkimi, zdecydowanymi zdaniami

Kryteria oceniania na poszczególne stopnie:

CELUJĄCY:

- wiedza na poziomie znacznie przekraczającym wymagania programowe,
- pełne rozumienie wiadomości programowych i na ich podstawie operowanie treściami programowymi,
- samodzielne i sprawne posługiwanie się wiedzą historyczną w teorii i praktyce,
- odpowiedzi ustne i pisemne świadczące o opanowaniu wiedzy we właściwym zakresie problemowym,
- posługiwanie się poprawnym językiem historycznym,
- swobodne operowanie faktami, dostrzeganie między nimi związków, ukazywanie związków między zjawiskami z różnych dziedzin życia,

- aktywność na lekcjach,
- systematyczność i pilność w nauce.

BARDZO DOBRY

- materiał został opanowany we właściwym zakresie problemowym,
- samodzielne i sprawne posługiwanie się wiedzą historyczną w teorii i praktyce (odpowiedzi nie wychodzą poza obowiązujący program nauczania),
- duża szczegółowość w przedstawianiu faktów historycznych,
- podejmowanie samodzielnej oceny zjawisk i faktów historycznych,
- duża aktywność na zajęciach,
- w pracach pisemnych i w wypowiedziach ustnych właściwe używanie terminologii historycznej,
- systematyczność i pilność w nauce

DOBRY

- materiał nie został w pełni opanowany i zrozumiany,
- materiał opanowany w zakresie podstaw programowych,
- w odpowiedziach ustnych lub pisemnych występują drobne błędy rzeczowe i merytoryczne,
- ograniczona umiejętność analizy problemu,
- poprawne stosowanie słownictwa i terminologii historycznej,
- poprawne rozumienie i stosowanie pojęć historycznych,
- poprawne przedstawianie związków przyczynowo-skutkowych,
- uczestnictwo w zajęciach lekcyjnych.

DOSTATECZNY

- materiał został opanowany i zrozumiany w niewielkim stopniu,
- odpowiedzi ustne i pisemne tylko częściowo odpowiadają podstawowym zagadnieniom,
- zdarza się błędne używanie terminologii historycznej,
- sporadyczne używanie właściwych pojęć,
- brak własnej oceny wydarzeń,
- niesamodzielność i odtwórczość w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych,
- bierna postawa na zajęciach,
- w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych ubogie słownictwo, błędne stosowanie terminologii geograficznej.

DOPUSZCZAJĄCY

- materiał został opanowany tylko w zakresie podstawowych wiadomości,
- ograniczone, częściowe przedstawianie pojęć historycznych,
- poprawne rozumienie treści programowych przy znacznej pomocy nauczyciela,
- niewielkie umiejętności posługiwania się wiedzą w teorii i w praktyce,
- zaburzona umiejętność wskazywania związków przyczynowo-skutkowych,
- liczne błędy w rozumieniu i używaniu pojęć historycznych,
- umiejętność właściwego doboru materiału, ograniczenie się do jednej płaszczyzny, częściowe odwrócenie procesu historycznego,
- ubogie słownictwo, pełne uproszczeń i nieścisłości,
- sporadyczna aktywność na lekcjach,
- sporadyczne przygotowywanie się do zajęć,
- odpowiedzi pisemne i ustne w dużej części nie na temat,

NIEDOSTATECZNY

- materiał nie został opanowany nawet w zakresie wiadomości podstawowych mimo znacznej pomocy nauczyciela,
- nieznajomość podstawowych faktów z zakresu historii,
- brak umiejętności i stosowania wiedzy w teorii i praktyce,
- błędne rozumienie pojęć, złe ich stosowanie,
- prace pisemne i odpowiedzi ustne nie na temat,
- nie wypełnianie poleceń nauczyciela,
- brak odrobionych prac domowych,
- lekceważący stosunek do przedmiotu i nauczyciela,
- brak aktywności na lekcjach.

Indywidualne dostosowanie wymagań edukacyjnych z przedmiotu historia dla uczniów z diagnozą: zaburzone funkcje percepcyjno-motoryczne

Objawy zaburzeń funkcji wzrokowo- przestrzennych, integracji percepcyjno- motorycznej i lateralizacji:

- trudności z czytaniem i rysowaniem map historycznych
- trudności z orientacją w przestrzeni (wskazywanie kierunków na mapie i w przestrzeni)
- problemy z organizacją przestrzenną schematów i rysunków

Dostosowanie wymagań edukacyjnych z historii:

- uwzględniać trudności z zapamiętywaniem nazw historycznych
- w czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie, wydobyć z pamięci nazw, terminów, dyskretnie naprowadzać
- częściej powtarzać i utrwalać materiał
- podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie
- wprowadzać w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch) , używać wielu pomocy dydaktycznych, urozmaicać proces nauczania
- zróżnicować formy sprawdzania wiadomości i umiejętności tak , by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia
- przeprowadzać sprawdziany ustne z ławki , niekiedy nawet odpytywać indywidualnie
- często oceniać prace domowe

Kryteria oceniania na poszczególne stopnie:

CELUJĄCY:

- wiedza na poziomie znacznie przekraczającym wymagania programowe,

- pełne rozumienie wiadomości programowych i na ich podstawie operowanie treściami programowymi,
- samodzielne i sprawne posługiwanie się wiedzą historyczną w teorii i praktyce,
- odpowiedzi ustne i pisemne świadczące o opanowaniu wiedzy we właściwym zakresie problemowym,
- posługiwanie się poprawnym językiem historycznym,
- swobodne operowanie faktami, dostrzeganie między nimi związków, ukazywanie związków między zjawiskami z różnych dziedzin życia,
- aktywność na lekcjach,
- systematyczność i pilność w nauce.

BARDZO DOBRY

- materiał został opanowany we właściwym zakresie problemowym,
- samodzielne i sprawne posługiwanie się wiedzą historyczną w teorii i praktyce (odpowiedzi nie wychodzą poza obowiązujący program nauczania),
- duża szczegółowość w przedstawianiu faktów historycznych,
- podejmowanie samodzielnej oceny zjawisk i faktów historycznych,
- duża aktywność na zajęciach,
- w pracach pisemnych i w wypowiedziach ustnych właściwe używanie terminologii historycznej,
- systematyczność i pilność w nauce

DOBRY

- materiał nie został w pełni opanowany i zrozumiany,
- materiał opanowany w zakresie podstaw programowych,
- w odpowiedziach ustnych lub pisemnych występują drobne błędy rzeczowe i merytoryczne,
- ograniczona umiejętność analizy problemu,
- poprawne stosowanie słownictwa i terminologii historycznej,
- poprawne rozumienie i stosowanie pojęć historycznych,
- poprawne przedstawianie związków przyczynowo-skutkowych,
- uczestnictwo w zajęciach lekcyjnych.

DOSTATECZNY

- materiał został opanowany i zrozumiany w niewielkim stopniu,
- odpowiedzi ustne i pisemne tylko częściowo odpowiadają podstawowym zagadnieniom,
- zdarza się błędne używanie terminologii historycznej,
- sporadyczne używanie właściwych pojęć,
- brak własnej oceny wydarzeń,
- niesamodzielność i odtwórczość w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych,
- bierna postawa na zajęciach,
- w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych ubogie słownictwo, błędne stosowanie terminologii geograficznej.

DOPUSZCZAJĄCY

- materiał został opanowany tylko w zakresie podstawowych wiadomości,
- ograniczone, częściowe przedstawianie pojęć historycznych,
- poprawne rozumienie treści programowych przy znacznej pomocy nauczyciela,
- niewielkie umiejętności posługiwania się wiedzą w teorii i w praktyce,
- zaburzona umiejętność wskazywania związków przyczynowo-skutkowych,
- liczne błędy w rozumieniu i używaniu pojęć historycznych,
- umiejętność właściwego doboru materiału, ograniczenie się do jednej płaszczyzny, częściowe odwrócenie procesu historycznego,
- ubogie słownictwo, pełne uproszczeń i nieścisłości,
- sporadyczna aktywność na lekcjach,
- sporadyczne przygotowywanie się do zajęć,
- odpowiedzi pisemne i ustne w dużej części nie na temat,

NIEDOSTATECZNY

- materiał nie został opanowany nawet w zakresie wiadomości podstawowych mimo znacznej pomocy nauczyciela,
- nieznajomość podstawowych faktów z zakresu historii,
- brak umiejętności i stosowania wiedzy w teorii i praktyce,
- błędne rozumienie pojęć, złe ich stosowanie,
- prace pisemne i odpowiedzi ustne nie na temat,
- nie wypełnianie poleceń nauczyciela,
- brak odrobionych prac domowych,

- lekceważący stosunek do przedmiotu i nauczyciela,
- brak aktywności na lekcjach.

Indywidualne dostosowanie wymagań z przedmiotu wiedza o społeczeństwie dla uczniów z diagnozą dysleksja rozwojowa

Symptomy zaburzeń i formy, metody, sposoby dostosowania wymagań u uczniów z dysleksją w zakresie przedmiotów nauczania:

Objawy zaburzeń:

- trudności z zapamiętywaniem nazw geograficznych, - trudności z opanowaniem systematyki
- trudności z czytaniem i rysowaniem map geograficznych
- trudności z orientacją w przestrzeni (wskazywanie kierunków na mapie i w przestrzeni, obliczanie stref czasowych, położenia geograficznego, kąta padania słońca itp.)
- problemy z organizacją przestrzenną schematów i rysunków

Formy, metody, sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- uwzględniać trudności z zapamiętywaniem nazw
- w czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie, wydobyć z pamięci nazw, terminów, dyskretnie naprowadzać
- częściej powtarzać i utrwalać materiał
- podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie
- wprowadzać w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch), używać wielu pomocy dydaktycznych, urozmaicać proces nauczania
- zróżnicować formy sprawdzania wiadomości i umiejętności tak, by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia
- przeprowadzać sprawdziany ustne z ławki, niekiedy nawet odpytywać indywidualnie
- często oceniać prace domowe.

Kryteria oceniania na poszczególne stopnie:

Ocenę celującą może otrzymać uczeń, który:

- wyróżnia się szeroką, samodzielnie zdobytą wiedzą, wybiegającą poza program nauczania WoS,
- posiadał umiejętność samodzielnego korzystania z różnych źródeł informacji,
- samodzielnie formułuje wypowiedzi ustne i pisemne na określony temat, które są wzorowe pod względem merytorycznym, jak i językowym,

- nie boi się wypowiadać własnych, nawet kontrowersyjnych opinii i sądów, które potrafi prawidłowo, przekonująco uzasadnić,
- doskonale zna szeroką terminologię przedmiotową, swobodnie się nią posługuje,
- wykazuje doskonałą orientację w aktualnej sytuacji politycznej, gospodarczej i społecznej Polski oraz w sytuacji międzynarodowej.

Ocenę bardzo dobrą może otrzymać uczeń, który:

- opanował w pełnym stopniu wiadomości i umiejętności przewidziane programem nauczania,
- sprawnie, samodzielnie posługuje się różnymi źródłami wiedzy,
- rozumie i poprawnie stosuje poznaną terminologię,
- samodzielnie formułuje wypowiedzi ustne i pisemne na określony temat, wykorzystując wiedzę zdobytą w szkole i poza nią,
- umie współpracować w grupie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował całego materiału określonego programem nauczania, ale nie utrudnia mu to głębszego i pełniejszego poznania wiedzy podstawowej,
- rozumie genezę, przebieg i skutki wielu zjawisk zachodzących we współczesnej Polsce i świecie,
- rozumie podstawowe reguły i procedury życia politycznego i gospodarczego,
- poprawnie posługuje się prostymi źródłami informacji,
- wykonuje samodzielnie typowe zadania polegające na ocenianiu, selekcjonowaniu, wartościowaniu, uzasadnianiu,
- umie formułować proste, typowe wypowiedzi ustne i pisemne.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował minimum wiadomości określonych programem nauczania,
- potrafi formułować schematyczne wypowiedzi ustne i pisemne,
- umie posługiwać się, często pod kierunkiem nauczyciela prostymi środkami dydaktycznymi wykorzystanymi na lekcji.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w wiadomościach, nie opanował także wszystkich umiejętności przewidzianych w programie, ale nie uniemożliwia mu to dalszego poznawania treści programowych w następnych etapach edukacji,
- zadania i polecenia, które uczeń wykonuje, często przy znacznej pomocy nauczyciela, mają niewielki stopień trudności,
- zeszyt przedmiotowy prowadzi niesystematycznie, nie wykonał wszystkich prac lekcyjnych i domowych.

Ocenę niedostateczną może otrzymać uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania,
- nie potrafi, nawet przy znacznej pomocy nauczyciela, korzystać z prostych środków dydaktycznych,
- nie potrafi formułować nawet bardzo prostych wypowiedzi ustnych i pisemnych ponieważ nie zna i nie rozumie podstawowej terminologii stosowanej na lekcjach,
- nie prowadzi zeszytu przedmiotowego

Indywidualne dostosowanie wymagań z przedmiotu wiedza o społeczeństwie dla uczniów z diagnozą: obniżony intelekt, trudności w nauce.

SYMPTOMY TRUDNOŚCI

- trudność w selekcji i wybraniu najważniejszych treści (tendencja do pamięciowego uczenia się wszystkiego po kolei)
- problem z zapamiętywaniem dat, nazwisk, nazw, miejscowości
- nieumiejętność przekrojowego wiązania faktów i informacji

SPOSOBY DOSTOSOWANIA WYMAGAŃ

- w związku z dużym problemem w selekcji i wyborze najważniejszych informacji z danego tematu można wypisać kilka podstawowych pytań, na które uczeń powinien znaleźć odpowiedź czytając dany materiał (przy odpytywaniu prosić o udzielenie na nie odpowiedzi). Podobnie postępować przy powtórkach
- pozostawianie większej ilości czasu na przygotowanie się z danego materiału (dzielenie go na małe części, wyznaczanie czasu na jego zapamiętanie i odpytywanie).

Kryteria oceniania na poszczególne stopnie:

Ocenę celującą może otrzymać uczeń, który:

- wyróżnia się szeroką, samodzielnie zdobytą wiedzą, wybiegającą poza program nauczania WoS,
- posiadał umiejętność samodzielnego korzystania z różnych źródeł informacji,
- samodzielnie formułuje wypowiedzi ustne i pisemne na określony temat, które są wzorowe pod względem merytorycznym, jak i językowym,
- nie boi się wypowiadać własnych, nawet kontrowersyjnych opinii i sądów, które potrafi prawidłowo, przekonująco uzasadnić,
- doskonale zna szeroką terminologię przedmiotową, swobodnie się nią posługuje,
- wykazuje doskonałą orientację w aktualnej sytuacji politycznej, gospodarczej i społecznej

Polski oraz w sytuacji międzynarodowej.

Ocenę bardzo dobrą może otrzymać uczeń, który:

- opanował w pełnym stopniu wiadomości i umiejętności przewidziane programem nauczania,
- sprawnie, samodzielnie posługuje się różnymi źródłami wiedzy,
- rozumie i poprawnie stosuje poznaną terminologię,
- samodzielnie formułuje wypowiedzi ustne i pisemne na określony temat, wykorzystując wiedzę zdobytą w szkole i poza nią,
- umie współpracować w grupie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował całego materiału określonego programem nauczania, ale nie utrudnia mu to głębszego i pełniejszego poznania wiedzy podstawowej,
- rozumie genezę, przebieg i skutki wielu zjawisk zachodzących we współczesnej Polsce i świecie,
- rozumie podstawowe reguły i procedury życia politycznego i gospodarczego,
- poprawnie posługuje się prostymi źródłami informacji,
- wykonuje samodzielnie typowe zadania polegające na ocenianiu, selekcjonowaniu, wartościowaniu, uzasadnianiu,
- umie formułować proste, typowe wypowiedzi ustne i pisemne.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował minimum wiadomości określonych programem nauczania,
- potrafi formułować schematyczne wypowiedzi ustne i pisemne,
- umie posługiwać się, często pod kierunkiem nauczyciela prostymi środkami dydaktycznymi wykorzystanymi na lekcji.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w wiadomościach, nie opanował także wszystkich umiejętności przewidzianych w programie, ale nie uniemożliwia mu to dalszego poznawania treści programowych w następnych etapach edukacji,
- zadania i polecenia, które uczeń wykonuje, często przy znacznej pomocy nauczyciela,

mają niewielki stopień trudności,

- zeszyt przedmiotowy prowadzi niesystematycznie, nie wykonał wszystkich prac lekcyjnych i domowych.

Ocenę niedostateczną może otrzymać uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania,
- nie potrafi, nawet przy znacznej pomocy nauczyciela, korzystać z prostych środków dydaktycznych,

- nie potrafi formułować nawet bardzo prostych wypowiedzi ustnych i pisemnych ponieważ nie zna i nie rozumie podstawowej terminologii stosowanej na lekcjach,

- nie prowadzi zeszytu przedmiotowego

Indywidualne dostosowanie wymagań z przedmiotu wiedza o społeczeństwie dla uczniów z diagnozą: słabowidzący

Symptomy trudności

- mylenie liter o podobnych kształtach
- mylenie wyrazów o podobnej strukturze
- przestawianie liter
- nieprawidłowa technika czytania
- brak rozumienia tekstu w całości
- wolniejsze tempo czytania związane z problemami w spostrzeganiu całego wyrazu, zdania.
- problemy z rozumieniem tekstu (konieczność koncentracji na postrzeganiu kształtu poszczególnych liter)
- możliwe trudności w pisaniu z uwagi na obniżoną sprawność spostrzegania i zakłóconą koordynację wzrokowo – ruchową.
- możliwe popełnianie wielu błędów: przestawianie, mylenie, opuszczanie liter, błędy ortograficzne, złe rozplanowanie stron w zeszytach.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych

- właściwe umiejscowienie dziecka w klasie (zapobiegające odblaskowi pojawiającemu się w pobliżu okna, zapewniające właściwe oświetlenie i widoczność)
- udostępnianie tekstów (np. testów sprawdzających wiedzę) w wersji powiększonej
- podawanie modeli i przedmiotów do obejrzenia z bliska
- zwracanie uwagi na szybką męczliwość dziecka związaną ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową (wydłużanie czasu na wykonanie określonych zadań)
- umożliwienie dziecku korzystania z kaset z nagraniami lektur szkolnych
- w geometrii należy wprowadzać uproszczone konstrukcje z ograniczoną do koniecznych liczbą linii pomocniczych i konstrukcje geometryczne wykonywać na kartkach większego formatu niż zwykła kartka papieru

- częste zadawanie pytania- „co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych.

Kryteria oceniania na poszczególne stopnie:

Ocenę celującą może otrzymać uczeń, który:

- wyróżnia się szeroką, samodzielnie zdobytą wiedzą, wybiegającą poza program nauczania WoS,
- posiadał umiejętność samodzielnego korzystania z różnych źródeł informacji,
- samodzielnie formułuje wypowiedzi ustne i pisemne na określony temat, które są wzorowe pod względem merytorycznym, jak i językowym,
- nie boi się wypowiadać własnych, nawet kontrowersyjnych opinii i sądów, które potrafi prawidłowo, przekonująco uzasadnić,
- doskonale zna szeroką terminologię przedmiotową, swobodnie się nią posługuje,
- wykazuje doskonałą orientację w aktualnej sytuacji politycznej, gospodarczej i społecznej Polski oraz w sytuacji międzynarodowej.

Ocenę bardzo dobrą może otrzymać uczeń, który:

- opanował w pełnym stopniu wiadomości i umiejętności przewidziane programem nauczania,
- sprawnie, samodzielnie posługuje się różnymi źródłami wiedzy,
- rozumie i poprawnie stosuje poznaną terminologię,
- samodzielnie formułuje wypowiedzi ustne i pisemne na określony temat, wykorzystując wiedzę zdobytą w szkole i poza nią,
- umie współpracować w grupie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował całego materiału określonego programem nauczania, ale nie utrudnia mu to głębszego i pełniejszego poznania wiedzy podstawowej,
- rozumie genezę, przebieg i skutki wielu zjawisk zachodzących we współczesnej Polsce i świecie,

- rozumie podstawowe reguły i procedury życia politycznego i gospodarczego,
- poprawnie posługuje się prostymi źródłami informacji,
- wykonuje samodzielnie typowe zadania polegające na ocenianiu, selekcjonowaniu, wartościowaniu, uzasadnianiu,
- umie formułować proste, typowe wypowiedzi ustne i pisemne.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował minimum wiadomości określonych programem nauczania,
- potrafi formułować schematyczne wypowiedzi ustne i pisemne,
- umie posługiwać się, często pod kierunkiem nauczyciela prostymi środkami dydaktycznymi wykorzystanymi na lekcji.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w wiadomościach, nie opanował także wszystkich umiejętności przewidzianych w programie, ale nie uniemożliwia mu to dalszego poznawania treści programowych w następnych etapach edukacji,
- zadania i polecenia, które uczeń wykonuje, często przy znacznej pomocy nauczyciela, mają niewielki stopień trudności,
- zeszyt przedmiotowy prowadzi niesystematycznie, nie wykonał wszystkich prac lekcyjnych i domowych.

Ocenę niedostateczną może otrzymać uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania,
- nie potrafi, nawet przy znacznej pomocy nauczyciela, korzystać z prostych środków dydaktycznych,
- nie potrafi formułować nawet bardzo prostych wypowiedzi ustnych i pisemnych ponieważ nie zna i nie rozumie podstawowej terminologii stosowanej na lekcjach,
- nie prowadzi zeszytu przedmiotowego

Indywidualne dostosowanie wymagań z przedmiotu wiedza o społeczeństwie dla uczniów z diagnozą: słabosłyszący

Uczeń słabosłyszący, to dziecko, które ma pozostałości słuchu wystarczające do skutecznego odbierania informacji językowych za pomocą słuchu, najczęściej przy użyciu aparatu słuchowego. Nie ma związku przyczynowego między osłabieniem słuchu a inteligencją dziecka.

Symptomy trudności

- dziecko sprawia wrażenie nie uważającego lub śniącego na jawie, może nie słyszeć instrukcji nauczyciela
- jest niechętnie angażowaniu się w działania klasowe, obawia się porażki, ponieważ ma kłopoty z rozumieniem
- może reagować niewłaściwie w sytuacjach zabawowych (nie rozumie zasad gry lub intencji innych osób)
- reaguje nietypowo na ustne instrukcje
- może mieć zaburzenia mowy, mały zasób słów i pojęć
- słabo czyta
- często myli głoski dźwięczne i bezdźwięczne, nie różnicuje głosek z trzech szeregów s-z-c-dz, sz-ż-cz-dź, ś-ź-ć-dź (np. zamiast „z” dziecko może napisać każdą inną literę s,ż,sz)
- zamienia i gubi litery, pomija części wyrazów, myli końcówki – co powoduje zmianę treści znaczenia wyrazów, czasem pisze bezsensowne zlepki liter – w przypadku niezrozumienia ich znaczenia
- duże trudności sprawia dziecku poprawna pisownia, opanowanie gramatyki, składni i ćwiczenia stylistyczne
- nie jest on w stanie samodzielnie czytać i zrozumieć treści obszernych lektur szkolnych.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych

- zapewnić dobre oświetlenie klasy oraz miejsce dla dziecka w pierwszej ławce w rzędzie od okna. Uczeń będąc blisko nauczyciela (od 0,5 do 1.5 m), którego twarz

jest dobrze oświetlona, może słuchać jego wypowiedzi i jednocześnie odczytywać mowę z ust. Należy też, umożliwić dziecku odwracanie się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji co ułatwi lepsze zrozumienie ich wypowiedzi

- nauczyciel mówiąc do całej klasy, powinien stać w pobliżu dziecka zwrócony twarzą w jego stronę - nie powinien chodzić po klasie, czy być odwrócony twarzą do tablicy, to utrudnia dziecku odczytywanie mowy z jego ust
- należy mówić do dziecka wyraźnie używając normalnego głosu i intonacji, unikać gwałtownych ruchów głową czy nadmiernej gestykulacji
- trzeba zadbać o spokój i ciszę w klasie, eliminować zbędny hałas m.in. zamykać okna przy ruchliwej ulicy, unikać szeleszczenia kartkami papieru, szurania krzesłami, to utrudnia dziecku rozumienie poleceń nauczyciela i wypowiedzi innych uczniów, powoduje też większe zmęczenie. Takie zakłócenia stanowią również problem dla uczniów z aparatami słuchowymi, ponieważ są wzmacniane przez aparat
- nauczyciel winien upewnić się czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez dziecko niedosłyszające. W przypadku trudności zapewnić mu dodatkowe wyjaśnienia, sformułować inaczej polecenie, używając prostego, znanego dziecku słownictwa. Można też wskazać jak to polecenie wykonuje jego kolega siedzący w ławce
- dziecko z wadą słuchu ma trudności z równoczesnym wykonywaniem kilku czynności w tym samym czasie, nie jest w stanie słuchać nauczyciela - co wymaga obserwacji jego twarzy - jednocześnie otworzyć książkę na odpowiedniej stronie i odnaleźć wskazane ćwiczenie. Często więc nie nadąża za tempem pracy pozostałych uczniów w klasie
- dziecko niedosłyszające powinno siedzieć w ławce ze zdolnym uczniem, zrównoważonym emocjonalnie, który chętnie dodatkowo będzie pomagał mu np. szybciej otworzy książkę, wskaże ćwiczenie, pozwoli przepisać notatkę z zeszytu itp.
- w czasie lekcji wskazane jest używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy m.in. zapisanie nowego tematu, nowych i ważniejszych słów, dat na lekcji historii itp.
- można przygotować uczniowi z niedosłuchem plan pracy na piśmie opisujący zagadnienia poruszane w wykładzie lub poprosić innych uczniów w klasie, aby robili notatki z kopia i udostępniali je koledze
- konieczne jest aktywizowanie dziecka do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie jego odpowiedzi przez dopowiadanie pojedynczych słów, umowne gesty, mimiką twarzy

- nauczyciel podczas lekcji powinien często zwracać się do dziecka niesłyszącego, zadawać pytania – ale nie dlatego, aby oceniać jego wypowiedzi, ale by zmobilizować go do lepszej koncentracji uwagi i ułatwić mu lepsze zrozumienie tematu
- z uwagi na wolne tempo czytania, dziecko potrzebuje więcej czasu na przeczytanie całej książki, dlatego z pomocą rodziców czyta całą lekturę lub tylko wskazany rozdział. Dla ułatwienia zrozumienia treści nauczyciel może podać pytania pomocnicze, na które dziecko powinno przygotować odpowiedzi – czytając wcześniej lekturę
- dziecko czytając lekturę, krótkie opowiadanie – może założyć swój słowniczek niezrozumiałych zwrotów
- pisanie ze słuchu jest najtrudniejszą formą pisania, a szczególnie dla dziecka z zaburzonym słuchem i nieprawidłową wymową, dlatego też należy stosować ćwiczenia w pisaniu ze słuchu tylko wyrazów lub zdań, wcześniej z dzieckiem utrwalonych, w oparciu o znane mu słownictwo. Jeżeli pisanie ze słuchu sprawia dziecku niedosłyszącemu duże trudności można je zastąpić inną formą ćwiczeń w pisaniu.

Mogą to być ćwiczenia polegające na :

- układaniu zdania z podanej rozsypanki wyrazowej do treści obrazka
- przepisywaniu zdań z uzupełnieniem „luk” odpowiednimi wyrazami
- porządkowaniu loteryjki gramatyczno - ortograficznej z utrwaleniem znanych zasad pisowni i zwrotów gramatycznych – dobieraniem odpowiednich wyrazów, uwzględniając ich rodzaj, osobę, liczbę
- przy ocenie prac pisemnych dziecka nie należy uwzględniać błędów wynikających z niedosłuchu, one nie powinny obniżyć ogólnej oceny pracy. Błędy mogą stanowić dla nauczyciela podstawę, do podjęcia z dzieckiem dalszej pracy samokształceniowej i korekcyjnej oraz ukierunkowania rodziców do dalszej pracy w domu. Błędy w pisowni należy oceniać opisowo, udzielając dziecku wskazówek do sposobu ich poprawienia
- uczeń niedosłyszący jest w stanie opanować konieczne i podstawowe wiadomości zawarte w programie nauczania ale wymaga to od niego znacznie więcej czasu i wkładu pracy, w porównaniu z uczniem słyszącym. Przy ocenie osiągnięć ucznia z wadą słuchu należy szczególnie doceniać własną aktywność i wkład pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

Kryteria oceniania na poszczególne stopnie:

Ocenę celującą może otrzymać uczeń, który:

- wyróżnia się szeroką, samodzielnie zdobytą wiedzą, wybiegającą poza program nauczania WoS,
- posiadał umiejętność samodzielnego korzystania z różnych źródeł informacji,
- samodzielnie formułuje wypowiedzi ustne i pisemne na określony temat, które są wzorowe pod względem merytorycznym, jak i językowym,
- nie boi się wyrażać własnych, nawet kontrowersyjnych opinii i sądów, które potrafi prawidłowo, przekonująco uzasadnić,
- doskonale zna szeroką terminologię przedmiotową, swobodnie się nią posługuje,
- wykazuje doskonałą orientację w aktualnej sytuacji politycznej, gospodarczej i społecznej Polski oraz w sytuacji międzynarodowej.

Ocenę bardzo dobrą może otrzymać uczeń, który:

- opanował w pełnym stopniu wiadomości i umiejętności przewidziane programem nauczania,
- sprawnie, samodzielnie posługuje się różnymi źródłami wiedzy,
- rozumie i poprawnie stosuje poznaną terminologię,
- samodzielnie formułuje wypowiedzi ustne i pisemne na określony temat, wykorzystując wiedzę zdobytą w szkole i poza nią,
- umie współpracować w grupie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował całego materiału określonego programem nauczania, ale nie utrudnia mu to głębszego i pełniejszego poznania wiedzy podstawowej,
- rozumie genezę, przebieg i skutki wielu zjawisk zachodzących we współczesnej Polsce i świecie,
- rozumie podstawowe reguły i procedury życia politycznego i gospodarczego,
- poprawnie posługuje się prostymi źródłami informacji,
- wykonuje samodzielnie typowe zadania polegające na ocenianiu, selekcjonowaniu,

wartościowaniu, uzasadnianiu,

- umie formułować proste, typowe wypowiedzi ustne i pisemne.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował minimum wiadomości określonych programem nauczania,

- potrafi formułować schematyczne wypowiedzi ustne i pisemne,

- umie posługiwać się, często pod kierunkiem nauczyciela prostymi środkami dydaktycznymi wykorzystanymi na lekcji.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w wiadomościach, nie opanował także wszystkich umiejętności przewidzianych w programie, ale nie uniemożliwia mu to dalszego poznawania treści programowych w następnych etapach edukacji,

- zadania i polecenia, które uczeń wykonuje, często przy znacznej pomocy nauczyciela, mają niewielki stopień trudności,

- zeszyt przedmiotowy prowadzi niesystematycznie, nie wykonał wszystkich prac lekcyjnych i domowych.

Ocenę niedostateczną może otrzymać uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania,

- nie potrafi, nawet przy znacznej pomocy nauczyciela, korzystać z prostych środków dydaktycznych,

- nie potrafi formułować nawet bardzo prostych wypowiedzi ustnych i pisemnych ponieważ nie zna i nie rozumie podstawowej terminologii stosowanej na lekcjach,

- nie prowadzi zeszytu przedmiotowego

Indywidualne dostosowanie wymagań z przedmiotu wiedza o społeczeństwie dla uczniów z diagnozą: upośledzenie w stopniu lekkim

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w stosunku do możliwości uczniów dotyczy:

1. Zasad prezentacji materiału:

- stosowanie ćwiczeń doskonalących szybkość i precyzyjność spostrzegania,
- zwracanie szczególnej uwagi na odróżnianie istotnych szczegółów,
- wydłużanie czasu na zrozumienie prezentowanych treści materiału,
- przekazywanie treści za pomocą konkretów uwzględniając krótkotrwały okres koncentracji,
- podawanie atrakcyjnego wizualnie materiału mniejszymi partiami,
- wykorzystanie w pracy z uczniem jego dobrego poziomu pamięci operacyjnej oraz uwzględnianie wolnego tempa uczenia się;

2. Form sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- wydłużanie czasu na opanowanie materiału,
- uwzględnianie problemów z funkcją pamięci logicznej i abstrahowania,
- angażowanie ucznia do wypowiedzi ustnej uporządkowanej,
- formułowanie krótkich i precyzyjnych poleceń w pracach klasowych, kartkówkach i testach;

3. Zasady oceniania:

- uwzględnianie przy ocenianiu możliwości wystąpienia błędów mających związek z wadą wymowy,
- ocenianie wkładu pracy w wykonanie ćwiczeń,
- stosowanie zasady oceniania rzeczywistych indywidualnych postępów w nauce, a nie stanu faktycznego,
- stosowanie różnego rodzaju wzmocnień, tj. pochwały i zachęty,
- ograniczanie w wypowiedzianiu się na określony temat do kilku prostych zdań,
- naprowadzanie podczas wypowiedzi ustnych poprzez pytania pomocnicze,

Kryteria oceniania na poszczególne stopnie:

Ocenę celującą może otrzymać uczeń, który:

- wyróżnia się szeroką, samodzielnie zdobytą wiedzą, wybiegającą poza program nauczania WoS,
- posiadał umiejętność samodzielnego korzystania z różnych źródeł informacji,
- samodzielnie formułuje wypowiedzi ustne i pisemne na określony temat, które są wzorowe pod względem merytorycznym, jak i językowym,
- nie boi się wypowiadać własnych, nawet kontrowersyjnych opinii i sądów, które potrafi prawidłowo, przekonująco uzasadnić,
- doskonale zna szeroką terminologię przedmiotową, swobodnie się nią posługuje,
- wykazuje doskonałą orientację w aktualnej sytuacji politycznej, gospodarczej i społecznej Polski oraz w sytuacji międzynarodowej.

Ocenę bardzo dobrą może otrzymać uczeń, który:

- opanował w pełnym stopniu wiadomości i umiejętności przewidziane programem nauczania,
- sprawnie, samodzielnie posługuje się różnymi źródłami wiedzy,
- rozumie i poprawnie stosuje poznaną terminologię,
- samodzielnie formułuje wypowiedzi ustne i pisemne na określony temat, wykorzystując wiedzę zdobytą w szkole i poza nią,
- umie współpracować w grupie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował całego materiału określonego programem nauczania, ale nie utrudnia mu to głębszego i pełniejszego poznania wiedzy podstawowej,
- rozumie genezę, przebieg i skutki wielu zjawisk zachodzących we współczesnej Polsce i świecie,
- rozumie podstawowe reguły i procedury życia politycznego i gospodarczego,
- poprawnie posługuje się prostymi źródłami informacji,
- wykonuje samodzielnie typowe zadania polegające na ocenianiu, selekcjonowaniu, wartościowaniu, uzasadnianiu,

- umie formułować proste, typowe wypowiedzi ustne i pisemne.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował minimum wiadomości określonych programem nauczania,
- potrafi formułować schematyczne wypowiedzi ustne i pisemne,
- umie posługiwać się, często pod kierunkiem nauczyciela prostymi środkami dydaktycznymi wykorzystanymi na lekcji.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w wiadomościach, nie opanował także wszystkich umiejętności przewidzianych w programie, ale nie uniemożliwia mu to dalszego poznawania treści programowych w następnych etapach edukacji,
- zadania i polecenia, które uczeń wykonuje, często przy znacznej pomocy nauczyciela, mają niewielki stopień trudności,
- zeszyt przedmiotowy prowadzi niesystematycznie, nie wykonał wszystkich prac lekcyjnych i domowych.

Ocenę niedostateczną może otrzymać uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania,
- nie potrafi, nawet przy znacznej pomocy nauczyciela, korzystać z prostych środków dydaktycznych,
- nie potrafi formułować nawet bardzo prostych wypowiedzi ustnych i pisemnych ponieważ nie zna i nie rozumie podstawowej terminologii stosowanej na lekcjach,
- nie prowadzi zeszytu przedmiotowego

Indywidualne dostosowanie wymagań z przedmiotu wiedza o społeczeństwie
dla uczniów z diagnozą:

ADHD – zespół nadpobudliwości psychoruchowej.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- poświęcić dziecku dużo uwagi
- wzmocnić wszystkie przejawy pożądanego zachowania
- stosować zrozumiałe dla dziecka reguły
- być konsekwentnym
- przekazywać treści w jasnej, prostej i krótkiej formie
- wszystkie konsekwencje pozytywne jak i negatywne wyciągać natychmiast
- pomóc dziecku zorganizować świat wokół siebie
- stosować zrozumiały dla dziecka system pochwał i kar
- dostosować wymagania do możliwości dziecka
- usuwać z otoczenia dziecka przedmioty, plakaty, obrazki, które mogą je rozpraszać
- na miarę możliwości działać według wcześniej ustalonego planu
- zadania powinny być krótkie, ale urozmaicone
- uczyć pracy w grupie
- polecenia wydawać krótkimi, zdecydowanymi zdaniami

Kryteria oceniania na poszczególne stopnie:

Ocenę celującą może otrzymać uczeń, który:

- wyróżnia się szeroką, samodzielnie zdobytą wiedzą, wybiegającą poza program nauczania WoS,
- posiadał umiejętność samodzielnego korzystania z różnych źródeł informacji,
- samodzielnie formułuje wypowiedzi ustne i pisemne na określony temat, które są wzorowe pod względem merytorycznym, jak i językowym,
- nie boi się wypowiadać własnych, nawet kontrowersyjnych opinii i sądów, które potrafi prawidłowo, przekonująco uzasadnić,
- doskonale zna szeroką terminologię przedmiotową, swobodnie się nią posługuje,
- wykazuje doskonałą orientację w aktualnej sytuacji politycznej, gospodarczej i społecznej

Polski oraz w sytuacji międzynarodowej.

Ocenę bardzo dobrą może otrzymać uczeń, który:

- opanował w pełnym stopniu wiadomości i umiejętności przewidziane programem nauczania,
- sprawnie, samodzielnie posługuje się różnymi źródłami wiedzy,
- rozumie i poprawnie stosuje poznaną terminologię,
- samodzielnie formułuje wypowiedzi ustne i pisemne na określony temat, wykorzystując wiedzę zdobytą w szkole i poza nią,
- umie współpracować w grupie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował całego materiału określonego programem nauczania, ale nie utrudnia mu to głębszego i pełniejszego poznania wiedzy podstawowej,
- rozumie genezę, przebieg i skutki wielu zjawisk zachodzących we współczesnej Polsce i świecie,
- rozumie podstawowe reguły i procedury życia politycznego i gospodarczego,
- poprawnie posługuje się prostymi źródłami informacji,
- wykonuje samodzielnie typowe zadania polegające na ocenianiu, selekcjonowaniu, wartościowaniu, uzasadnianiu,
- umie formułować proste, typowe wypowiedzi ustne i pisemne.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował minimum wiadomości określonych programem nauczania,
- potrafi formułować schematyczne wypowiedzi ustne i pisemne,
- umie posługiwać się, często pod kierunkiem nauczyciela prostymi środkami dydaktycznymi wykorzystanymi na lekcji.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w wiadomościach, nie opanował także wszystkich umiejętności przewidzianych w programie, ale nie uniemożliwia mu to dalszego poznawania treści programowych w następnych etapach edukacji,
- zadania i polecenia, które uczeń wykonuje, często przy znacznej pomocy nauczyciela,

mają niewielki stopień trudności,

- zeszyt przedmiotowy prowadzi niesystematycznie, nie wykonał wszystkich prac lekcyjnych i domowych.

Ocenę niedostateczną może otrzymać uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania,
- nie potrafi, nawet przy znacznej pomocy nauczyciela, korzystać z prostych środków dydaktycznych,

- nie potrafi formułować nawet bardzo prostych wypowiedzi ustnych i pisemnych ponieważ nie zna i nie rozumie podstawowej terminologii stosowanej na lekcjach,

- nie prowadzi zeszytu przedmiotowego

Indywidualne dostosowanie wymagań edukacyjnych z przedmiotu wiedza o społeczeństwie dla uczniów z diagnozą: zaburzone funkcje percepcyjno-motoryczne

Objawy zaburzeń funkcji wzrokowo- przestrzennych, integracji percepcyjno- motorycznej i lateralizacji:

- trudności z czytaniem i rysowaniem map historycznych
- trudności z orientacją w przestrzeni (wskazywanie kierunków na mapie i w przestrzeni)
- problemy z organizacją przestrzenną schematów i rysunków

Dostosowanie wymagań edukacyjnych z historii:

- uwzględniać trudności z zapamiętywaniem nazw historycznych
- w czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie, wydobyć z pamięci nazw, terminów, dyskretnie naprowadzać
- częściej powtarzać i utrzymywać materiał
- podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie
- wprowadzać w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch) , używać wielu pomocy dydaktycznych, urozmaicać proces nauczania
- zróżnicować formy sprawdzania wiadomości i umiejętności tak , by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia
- przeprowadzać sprawdziany ustne z ławki , niekiedy nawet odpytywać indywidualnie
- często oceniać prace domowe

Kryteria oceniania na poszczególne stopnie:

Ocenę celującą może otrzymać uczeń, który:

- wyróżnia się szeroką, samodzielnie zdobytą wiedzą, wybiegającą poza program nauczania WoS,
- posiadał umiejętność samodzielnego korzystania z różnych źródeł informacji,
- samodzielnie formułuje wypowiedzi ustne i pisemne na określony temat, które są wzorowe pod względem merytorycznym, jak i językowym,
- nie boi się wypowiadać własnych, nawet kontrowersyjnych opinii i sądów, które potrafi prawidłowo, przekonująco uzasadnić,
- doskonale zna szeroką terminologię przedmiotową, swobodnie się nią posługuje,
- wykazuje doskonałą orientację w aktualnej sytuacji politycznej, gospodarczej i społecznej Polski oraz w sytuacji międzynarodowej.

Ocenę bardzo dobrą może otrzymać uczeń, który:

- opanował w pełnym stopniu wiadomości i umiejętności przewidziane programem nauczania,
- sprawnie, samodzielnie posługuje się różnymi źródłami wiedzy,
- rozumie i poprawnie stosuje poznaną terminologię,
- samodzielnie formułuje wypowiedzi ustne i pisemne na określony temat, wykorzystując wiedzę zdobytą w szkole i poza nią,
- umie współpracować w grupie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował całego materiału określonego programem nauczania, ale nie utrudnia mu to głębszego i pełniejszego poznania wiedzy podstawowej,
- rozumie genezę, przebieg i skutki wielu zjawisk zachodzących we współczesnej Polsce i świecie,
- rozumie podstawowe reguły i procedury życia politycznego i gospodarczego,
- poprawnie posługuje się prostymi źródłami informacji,
- wykonuje samodzielnie typowe zadania polegające na ocenianiu, selekcjonowaniu, wartościowaniu, uzasadnianiu,
- umie formułować proste, typowe wypowiedzi ustne i pisemne.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował minimum wiadomości określonych programem nauczania,
- potrafi formułować schematyczne wypowiedzi ustne i pisemne,
- umie posługiwać się, często pod kierunkiem nauczyciela prostymi środkami dydaktycznymi wykorzystanymi na lekcji.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w wiadomościach, nie opanował także wszystkich umiejętności przewidzianych w programie, ale nie uniemożliwia mu to dalszego poznawania treści programowych w następnych etapach edukacji,
- zadania i polecenia, które uczeń wykonuje, często przy znacznej pomocy nauczyciela, mają niewielki stopień trudności,
- zeszyt przedmiotowy prowadzi niesystematycznie, nie wykonał wszystkich prac lekcyjnych i domowych.

Ocenę niedostateczną może otrzymać uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania,
- nie potrafi, nawet przy znacznej pomocy nauczyciela, korzystać z prostych środków dydaktycznych,
- nie potrafi formułować nawet bardzo prostych wypowiedzi ustnych i pisemnych ponieważ nie zna i nie rozumie podstawowej terminologii stosowanej na lekcjach,
- nie prowadzi zeszytu przedmiotowego